

Undersøgelse af tilsynsvirksomheden

Direktoratet for Kriminalforsorgen
Straffuldbyrdelseskontoret
Evalueringsenheden
Strandgade 100, Bygning K
1401 København K

Undersøgelse af tilsynsvirksomheden
Af Anita Rønning, Nadja Sørensen og Pernille Christel Bak
1.udgave, juni 2011

RESUMÉ	4
DISPOSITION	5
HØRINGSRUNDE	6
BAGGRUND OG METODE	6
RESPONDENTERNE	6
RESULTAT AF HØRINGEN	7
HVAD ER TILSYNSSAMTALEN, OG HVAD TJENER DEN FOR FORMÅL?	7
TILSYNSSAMTALENS OMRÅDER OG UDGANGSPUNKT	8
FÆLLES RETNINGSLINJER I ARBEJDET MED TILSYNSSAMTALER?	9
ENSARTET BEHANDLING I TILSYNSSAMTALERNE?	10
FOKUSGRUPPEINTERVIEWS	12
BAGGRUND OG METODE	12
RESULTATER FRA FOKUSGRUPPERNE	13
BRANDSLUKNING OG RELATIONSARBEJDE	13
SAMTALEN OM KRIMINALITET OG FOREBYGGELSEN AF RECIDIV	15
SYSTEMATIK I TILSYNSFORLØBET	16
ROLLEFORDELING MELLEM DEN TILSYNSFØRENDE OG KLIENTEN	18
FAGLIGHED	19
PRIORITERING AF RESSOURCER	20
OPSAMLING	20
HØRINGEN	21
DE TO FOKUSGRUPPEINTERVIEWS	21
ANALYSE	23
RELATIONSARBEJDET – MELLEML AUTONOMI OG INTERVENTION	23
DEN MANGLENDE KLARHED I FAGLIGHEDEN	24
ER DER EN LØSNING PÅ PARADOKSERNE?	25
LITTERATURLISTE	28
BILAG 1	29
HØRINGEN – SPØRGSMÅL TIL KIF-LEDERE	29
HØRINGEN – SPØRGSMÅL TIL KIF-MEDARBEJDERE	30
BILAG 2	31

Undersøgelse af tilsynsvirksomheden

Resumé

I august 2010 holdt den canadiske psykolog James Bonta et oplæg på Det Nordiske Kriminalistmøde i København om RNR principperne, der har været anvendt indenfor den Canadiske kriminalforsorg i flere år. RNR tilgangen indeholder tre grundprincipper; risk, need og responsivity (RNR). Ideen er, at der systematisk fokuseres på afdækning af risikofaktorer i forhold til recidiv (hvem skal behandles?) fulgt af en behovsafdækning i forhold til selve indsatsen (hvad skal behandles?). Endelig fokuserer tilgangen på en vurdering af, hvordan indsatsen bedst ydes i forhold til hver enkelt klient (hvordan skal der behandles?), da måden at indlære på er forskellig fra individ til individ.

På baggrund af James Bontas oplæg nedsatte Direktoratet for Kriminalforsorgen en arbejdsgruppe med henblik på at undersøge, hvorvidt en systematisk anvendelse af RNR principperne i tilsynsvirksomheden i Danmark vil være hensigtsmæssig.

Som et led i arbejdsgruppens drøftelser blev det besluttet at gennemføre en mindre undersøgelse af tilsynssamtalens indhold, formål og rammer. Hensigten med undersøgelsen var bl.a. at finde ud af, hvilken systematik og faglig logik tilsynssamtalerne bygger på, og om det er muligt at identificere forhold i tilsynssamtalerne, hvor elementer af RNR tilgangen allerede indgår.

Undersøgelsen blev gennemført i marts/april 2011 og består af to dele. En høring til samtlige Kif-afdelinger, lokalkontorer og til 29 tilfældigt udvalgte medarbejdere fra fem afdelinger samt to fokusgruppinterviews med seks deltagere i hver fra samtlige Kif-afdelinger undtaget Bornholm, Nordjylland og Syd- og Sønderjylland¹. Undersøgelsen er gennemført af Anita Rønning, Nadja Sørensen og Pernille Bak fra Evaluerings- og Statistikenheden i direktoratets Straffuldbyrdelseskontor.

I høringen er der spurgt ind til følgende områder:

- Tilsynssamtalens indhold, formål og udgangspunkt
- Forekomsten af fælles retningslinjer i arbejdet med tilsynssamtalerne
- Praksis vedr. en ensartet behandling af klienterne
- Praksis vedr. oplæring i afholdelse af tilsynssamtaler

¹ Disse afdelinger blev tilbudt at deltage, men valgte selv at afstå fra muligheden.

De to fokusgruppeinterviews har fokuseret på følgende emner:

- Tilrettelæggelsen af et tilsynsforløb (hvilken systematik arbejdes der ud fra?)
- Håndteringen af klientens akutte problemstillinger
- Rollefordelingen mellem den tilsynsførende og klienten
- Den faglige logik bag ved arbejdet med at forebygge recidiv

På baggrund af undersøgelsen kan det blandt andet konkluderes, at klientens akutte problemstillinger fylder meget i tilsynsforløbet. Endvidere er relationsarbejdet en omfangsrig del af tilsynet, da tillid og god kontakt mellem tilsynsførende og klient anses som værende et middel til at nå det overordnede mål, der består i at motivere til forandring for på den måde at forebygge recidiv. Det handler således i høj grad om, at møde klienten ”der hvor han er”. Det fremgår derudover, at selve kerneområdet i tilsynssamtalerne er kriminalitet og årsager til kriminalitet, men der eksisterer ingen fastlagt metode for udførelsen af arbejdet med dette område. Generelt er det vanskeligt at karakterisere tilsynsforløbene som meget strukturerede og ensartede. Afdækning, indsats og opfølgning sker løbende afhængigt af den enkelte klients behov samt omfanget og arten af akutte problemer. Endeligt oplever de tilsynsførende, at de grundet manglende ressourcer må prioritere deres midler således, at de klienter med størst potentiale for forandring får et grundigere tilsyn end de mere ”forandringstræge” klienter. Dette også for at få en oplevelse af, at deres arbejde giver mening i form af klienter, der forandrer sin livssituation.

Disposition

Først beskrives resultaterne fra høringsrunden og dernæst fra de to fokusgruppeinterviews. Efterfølgende præsenteres en samlet opsummering af empirien. Efter den deskriptive del følger en analytisk, hvor Kif-medarbejdernes beskrivelser af praksis sættes ind i et bredere perspektiv. Resultaterne relateres til en tidligere dansk undersøgelse af tilsynsvirksomheden, en svensk undersøgelse af personundersøgelser og endvidere til teoretiske betragtninger over det sociale arbejde i bred forstand.

Høringsrunde

Baggrund og metode

I slutningen af marts 2011 udsendte Evalueringsenheden i Straffuldbyrdelseskontoret en række spørgsmål til samtlige Kif-afdelinger og lokalkontorer samt til 29 tilfældigt udvalgte medarbejdere fra fem afdelinger² efter opdrag fra arbejdsgruppen vedr. RNR i tilsyn. Spørgsmålene var udarbejdet af Evalueringsenheden og godkendt af arbejdsgruppen.

Formålet med høringen var at undersøge, hvordan den enkelte afdeling og medarbejderne beskriver tilsynssamtalens indhold, formål og rammer og at afdække, hvorvidt der eksisterer en særlig systematik, som grundlag for arbejdet i tilsynssamtalerne. Tidsfristen for besvarelse af spørgsmålene var 14 dage.

Det skal understreges at der er tale om en høring, og ikke en spørgeskemaundersøgelse. I en høring er indsamlingen af data mindre grundig, hvilket bl.a. betyder at materialet er mindre omfangsrigt og detaljeret end ved en spørgeskemaundersøgelse. Den relativt korte tidsfrist for indsendelse af svar har formentlig også haft indflydelse på detaljeringsgraden i de enkelte besvarelser.

Høringens resultater er også begrænset af måden, hvorpå spørgsmålene er stillet. Alle spørgsmål er formuleret åbent, og det har derfor været op til det enkelte tjenestested og den enkelte medarbejder at beslutte, hvilke dele af praksis de har lagt vægt på i besvarelsen. At et tjenestested kun fokuserer på enkelte områder af tilsynsarbejdet i besvarelsen kan sagtens betyde, at de i praksis arbejder med områder, der ikke redegøres for. Resultatet skal således ikke nødvendigvis tolkes som en beskrivelse af den faktiske tilsynspraksis. At opgøre præcise antal for, hvor mange der gør hvad, er generelt ikke en mulighed, da besvarelsernes formuleringer og detaljeringsgrad varierer fra tjenestested til tjenestested.

Respondenterne

Der er modtaget svar fra 11 medarbejdere, 13 afdelinger (to svar fra én afd.) og to lokalkontorer. Der er altså tale om et relativt stort bortfald fra medarbejdersiden, og to medarbejdere har også skrevet direkte at de ikke kunne finde den nødvendige tid til at besvare spørgsmålene. Den resterende del af medarbejdergruppen har ikke besvaret høringen trods påmindelse.

² Spørgsmålene blev oprindeligt udsendt til 30 medarbejdere fra fem afdelinger med seks medarbejdere fra hver afdeling. Én medarbejder har dog svaret på afdelingens vegne, hvorfor hun er fraregnet i medarbejderdelen. Medarbejderne er valgt med udgangspunkt i listen over medarbejdere i Outlook, ved at der fra hver af de fem udvalgte afdelinger er udvalgt hver syvende medarbejder indtil det ønskede antal medarbejdere var opnået. Hvis den syvende medarbejder var udenfor undersøgelsens målgruppe (socialfagligt personale) valgtes den forudgående medarbejder. De fem afdelinger valgtes ud fra ønsket om en vis grad af geografisk spredning og omfatter afdelingen på Sydsjælland og Lolland-Falster, afdelingen i Nordjylland, Syd- og Sønderjylland, afdelingen på Fyn og afdelingen i København.

Der er modtaget svar fra ni kvinder og to mandlige medarbejdere. Samtlige respondenter er ældre end 40 år og omkring halvdelen har været ansat i kriminalforsorgen i mere end 10 år. Kun én har været ansat i mindre end et år.³

Resultat af høringen

De spørgsmål, som er sendt ud fremgår af bilag 1. Besvarelserne på enkelte spørgsmål er udeladt, da det er vurderet, at svarene ikke bidrager med noget af vægt.

Hvad er tilsynssamtalen, og hvad tjener den for formål?

På spørgsmålet om hvad en tilsynssamtale egentlig er, har flere, både medarbejdere og afdelinger, svaret, at tilsynssamtalen er en samtale, der handler om at give information, vejledning og støtte til klienten og udøve kontrol af, om dom og vilkår overholdes. ”En tilsynssamtale er en blanding af rådgivning/hjælp og kontrol...”, skriver en respondent. Nogle respondenter har også lagt vægt på, at tilsynssamtalen handler om at få etableret en god kontakt/relation til klienten for at kunne yde den nødvendige støtte og motivation. En medarbejder har f.eks. svaret, at tilsynssamtalen handler om at ”opnå kontakt med henblik på at få indblik i pågældendes problematikker og herudfra guide pågældende til at blive løsningsfikseret og motiveret for at ændre på det, der ikke er hensigtsmæssigt”. En afdeling har noteret, at en ordentlig relation mellem klient og tilsynsførende er en forudsætning for at nå de mål, der opstilles i tilsynsforløbet.

Svarene er i mange tilfælde noget indforståede i den forstand, at respondenterne ikke specificerer, hvad der f.eks. gives information om og vejledning i under tilsynssamtalen. Andre har medsendt en huskeliste, der opremser, hvad der sker i løbet af den første tilsynssamtale. Her informeres klienten f.eks. om konsekvenser af vilkårsovertrædelser, klageadgang, regler for ferier samt klientens henholdsvis sagsbehandlerens forpligtelser.

Generelt er der en række sproglige variationer i respondenternes praksisbeskrivelser men langt de fleste beskriver det samme blot på forskellige måder. Et par respondenter tilkendegiver f.eks., at tilsynssamtalen er et værktøj til at afdække klientens situation og behov, men samme respondenter når samtidig frem til, at formålet er at yde støtte og kontrol. Kun én afdeling formulerer sit svar en anelse anderledes end de øvrige, ved at de betragter opgaverne omkring tilsyn som meget detailstyret. ”Vi følger vejledning om tilsyn og om handleplan. Dermed er indholdet og strukturen i tilsynssamtalerne stort set givet. Vi vil lægge større vægt på samtalen om kriminalitet, da noget

³ I høringsrunden til de enkelte medarbejdere har vi, udover spørgsmål om tilsynssamtalens indhold, formål og rammer, også spurgt om den tilsynsførendes alder, køn, uddannelse og hvor længe han/hun har været ansat i kriminalforsorgen. Baggrunden for dette var en antagelse om, at praksisbeskrivelserne kunne variere med disse faktorer. Generelt viser svarene på høringen imidlertid, at det ikke er muligt at se noget mønster i forhold til hvem, der svarer hvad. Det betyder, at baggrundsoplysningerne om medarbejderne ikke tages yderligere i brug i denne redegørelse, og endvidere at der redegøres samlet for svarene fra afdelinger og medarbejdere.

tyder på, at der her ligger et større potentiale mht. recidivforebyggelse, end vi hidtil har været opmærksomme på”.

Når det gælder spørgsmålet om de vigtigste formål med tilsynssamtalen, har langt de fleste svaret, at det *overordnede* formål er ”at undgå recidiv” eller ”at opnå en kriminalitetsfri tilværelse”. Nogle respondenter er bredere i sin formulering af formålet. Eksempelvis skriver en medarbejder, at det udover at forebygge recidiv, også handler om at støtte klienten til at skabe en tilværelse ”...med kvalitet efter pågældendes ønsker, normer, krav og muligheder”, mens en anden medarbejder skriver, at formålet med tilsynssamtalen er at ”...støtte og vejlede personen til at opnå de ting som personen ønsker med sin tilværelse (alt fra at rydde op i sin lejlighed, lære at læse mv.)”. En afdeling mener som udgangspunkt, at det er svært at generalisere, og at formålet med tilsynssamtalen helt er afhængig af den enkelte klient. ”For den klient som er dømt for spirituskørsel vil formålet være at tale om misbrug i samarbejde med behandlende instanser. For den klient, der fungerer svagt i forhold til sociale og praktiske forhold i tilværelsen, vil formålet være at støtte vedkommende med kontakt til kommuner og andre myndigheder”. Dette behøver imidlertid ikke betyde, at afdelingen ikke arbejder med det overordnede formål at undgå recidiv, men kan blot være udtryk for, at de i deres svar har valgt at fokusere på formålet med den enkelte samtale.

Tilsynssamtalens områder og udgangspunkt

På spørgsmålet om hvad tilsynssamtalen skal beskæftige sig med, svarer langt de fleste, at tilsynssamtalen skal handle om den begåede kriminalitet, de bagvedliggende årsager hertil og hvordan klienten undgår at havne i en lignende situation. Igen er der større variation i sprog end i indhold. Nogle respondenter har f.eks. svaret, at tilsynssamtalen skal beskæftige sig med de områder eller ”...basale faktorer, som man ved, har afgørende indflydelse på klientens muligheder for at leve et liv fri af kriminalitet”, mens andre enten henviser til personlige og sociale forhold eller til specifikke områder som bolig, økonomi og arbejde. En del henviser også direkte til handleplanen og mener, at den er et godt redskab til at få afdækket de ”...vigtige områder” i klientens liv i forhold til forebyggelse af recidiv.

Et par respondenter formulerer sig lidt anderledes end de øvrige. En medarbejder mener f.eks., at tilsynssamtalen handler om at nuancere klientens selvbillede og arbejde hen imod, at klienten ”...får magt over sit eget liv”, mens en anden medarbejder skriver, at tilsynssamtalen skal synliggøre for klienten, at de ”...’fordele/gevinster’, der opleves at komme ud af kriminaliteten, kan opnås på anden vis”.

Det ligger ikke indenfor høringsundersøgelsens rammer at svare på, hvordan de tilsynsførende vælger fokus i en tilsynssamtale, eller hvordan de finder frem til, hvad der er årsag til den begåede kriminalitet. Én afdeling har dog skrevet, at ”...først når årsagerne til kriminaliteten er fastlagt, men også den enkeltes situation i øvrigt, kan det besluttes hvad fokus skal være i samtalerne”. Flere

respondenter har imidlertid svaret, at de tager udgangspunkt i klientens behov og møder klienten ”...der hvor han er”. Dette udtryk kommenteres nærmere i forbindelse med redegørelsen af fokusgruppinterviewene, hvor KiF-medarbejderne er blevet bedt om at uddybe det.

Når det gælder spørgsmålet om, hvad en tilsynssamtale tager udgangspunkt i, er der også her store indholdsmæssige overensstemmelser mellem respondenternes svar. Mange har taget afsæt i de tre alternativer, der var føjet til spørgsmålsformuleringen som inspiration (”klientens behov den pågældende dag, et planlagt længere forløb, der hvor du slap sidste gang etc.”). Groft set kan man inddele hovedparten af respondenterne i to grupper på tværs af afdelinger og medarbejdere. En gruppe respondenter, som nævner klientens aktuelle situation (”klientens behov den pågældende dag”) som det umiddelbare udgangspunkt for tilsynssamtalen, men som derudover nævner, at der samtidig bør være tale om et lidt længere planlagt forløb. Den anden gruppe nævner opfølgningen på handleplanen som det umiddelbare udgangspunkt for samtalen, men nævner derudover, at ”...klientens behov den pågældende dag vil spille en rolle i forhold til, om det er noget akut, der skal af vejen”. Endelig har nogle svaret, at det generelt ikke er muligt at svare på dette spørgsmål, da det afhængigt af klient og situation vil være helt forskelligt, hvad samtalen tager udgangspunkt i, ”...udgangspunktet for samtalen varierer på baggrund af en konkret vurdering”.

Fælles retningslinjer i arbejdet med tilsynssamtaler?

KiF-ledere og medarbejdere er også blevet bedt om at besvare, hvorvidt der eksisterer fælles retningslinjer for tilsynssamtalen på de respektive afdelinger, og hvordan disse i så fald tager sig ud. I forlængelse heraf er de blevet bedt om at vedlægge dokumentation for de fælles retningslinjer, hvis disse er implementeret eller fremsætte årsagen til, at de ikke har nogen fælles retningslinjer, hvis dette er tilfældet.

Det fremgår af besvarelsene, at flertallet af KiF-afdelingerne ikke har udarbejdet fælles retningslinjer for tilsynssamtalen. Kun fire ud af samtlige afdelinger har fremsendt materiale, der illustrerer, hvilke fælles retningslinjer tilsynssamtalen tager udgangspunkt i. Det primære argument for ikke at udarbejde fælles retningslinjer er, at handleplan, vejledning og tilsynscirkulære allerede danner ensartede rammer for tilsynssamtalen. Generelt efterlyses der ikke flere retningslinjer og en del ledere og medarbejdere understreger, at de værdsætter metodefrihed, og at socialrådgiverne arbejder individuelt med egne tilsynssager. I de afdelinger, der har implementeret fælles retningslinjer, omhandler disse i de fleste tilfælde førstegangssamtalen og er således retningsgivende i forhold til en praktisk orientering om blandt andet tilsynets varighed, vilkår og formål. Enkelte svarer, at tilsynssamtalen på baggrund af fælles retningslinjer skal have fokus på kriminalitet, men det konkrete indhold af samtalen er ikke nærmere uddybet eller nedfældet skriftligt. En enkelt afdeling svarer derudover, at ensartethed sikres ved, at socialrådgiverne overværer hinandens tilsynssamtaler og herigennem evaluerer hinandens forløb. I medarbejdernes besvarelser fremstår det endvidere som om, at fælles retningslinjer er noget, de løbende drøfter og

diskuterer på møder eller lignende i forbindelse med komplekse sager, men at disse overvejelser ikke er nedfældet i en decideret skriftlig vejledning.

Ensartet behandling i tilsynssamtalerne?

Næsten alle medarbejdere og afdelinger svarer meget enslydende på spørgsmålet om, hvorvidt det er vigtigt at give klienterne en ensartet behandling i tilsynssamtalen. Der bliver tydeligt skelnet mellem rammer for tilsynssamtalen og indholdet af tilsynssamtalen. Rammerne skal være ensartet for at sikre klientens retssikkerhed, for overholdelse af regler (fremmødefrekvens, udarbejdelse af handleplan m.m.) samt effektueringen af dommen. Indholdet skal derimod tilpasses den enkelte klients særlige forhold, den begåede kriminalitet, motivation og ønsket om forandring.

Denne sondring mellem rammer og indhold i tilsynssamtalen betyder i medarbejdernes og afdelingernes forståelse, at alle klienter har de samme rettigheder, som kan bruges forskelligt alt efter behov og ønske. Som et par medarbejdere udtrykker det, så er det *”vigtigt, at klienterne oplever at have ensartede betingelser, herunder råd, vejledning og støtte”*. Dog påpeger også både medarbejdere og afdelinger, at mange faktorer spiller ind i forhold til behandlingen i tilsynssamtalen. Dominerende er klientens ønsker og behov, men også hvilke indsatser, der er iværksat fra andre instanser, kemi mellem socialrådgiver og klient samt socialrådgiverens specifikke kompetencer og ressourcer.

En enkelt medarbejder og tre afdelinger betoner i modsætning til flertallet forskelligheden i tilsynssamtalen som den vigtigste, uden at det dog udelukker et fælles udgangspunkt. Som en afdeling udtrykker det, så er det ikke vigtigt at give klienterne en ensartet behandling fordi *”hvis vi skal behandle alle fok ens, er vi nødt til at behandle dem forskelligt – for at give dem den bedste individuelle behandling. Dette hindrer naturligvis ikke, at der kan være et fælles udgangspunkt som en checkliste eller lignende”*.

Som beskrevet er hovedparten af afdelinger og medarbejderne meget enige om, at rammerne for tilsynssamtalen skal være ensartet for klienter, men når der spørges ind til, hvordan dette sikres i praksis, så er der to forskellige svar, der er dominerende.

Knap halvdelen af afdelingerne og en tredjedel af medarbejderne nævner relevant lovgivning, bekendtgørelser, vejledninger og handleplanen som retningsvisende i forhold til at sikre ensartet behandling. De resterende besvarelser bevæger sig rundt om temaer som vidensdeling, supervision og faglig sparring med ledelsen. Flere afdelinger og enkelte medarbejdere nævner, at den ensartede behandling sikres på ugentlige sagsbehandlermøder, hvor konkrete sager og handleplaner drøftes. Tre afdelinger beskriver dertil, at de har kørt forskellige forløb, hvor socialrådgiverne har overværet hinandens samtaler og evalueret på dem, hvilket ifølge deres egen beskrivelse sikrer et fælles udgangspunkt og ensartethed i samtalerne, *”men stadig med den forskellighed, der skal til for at*

tilsynsførende fremstår autentisk og med den forskellighed, der skal til for at hver enkelt klient tilgodeses.”

Fokusgruppeinterviews

Baggrund og metode

For at følge op på de svar, der fremkom i høringen, og få et mere nuanceret billede af tilsynssamtalens indhold, har Evalueringsenheden afholdt to fokusgruppeinterviews med medarbejdere fra de enkelte Kif-afdelinger. Fokusgruppen i København blev afholdt d. 14. april 2011 i direktoratet og bestod af seks medarbejdere (samtlige kvinder), én fra hver af afdelingerne i København, Samfundstjenesten, Vestegnen, Nordsjælland, Sydsjælland samt Midt- og Vestsjælland. Fokusgruppen i Jylland blev afholdt i Århus d. 27. april og bestod også af seks medarbejdere (samtlige kvinder), én fra hver af afdelingerne i Midtjylland, Vestjylland, Sydøstjylland og Fyn og to medarbejdere fra afdelingen i Østjylland, en fra lokalkontoret i Randers og en fra lokalkontoret i Århus.

Et fokusgruppeinterview er et interview med en gruppe, typisk 6-10 personer, hvor formålet er at belyse et bestemt emne eller problemfelt på en grundig og nuanceret måde. Interviewet ledes af en såkaldt moderator, der bestemmer interviewets temaer, styrer diskussionen og sikrer, at alle deltagers synspunkter bliver fremlagt. Forløbet i et fokusgruppeinterview er delvist struktureret, idet der på forhånd er valgt nogle temaer for diskussionen, men metoden lægger op til, at deltagerne drøfter emnerne med hinanden, og at diskussionen tager den retning, som giver mening for deltagerne.⁴

Et fokusgruppeinterview er bl.a. velegnet til at studere samarbejdet og dynamikken i gruppen af deltagere, når de drøfter et givent emne. Gruppeinteraktionen kan f.eks. være med til at belyse, om der eksisterer en fælles forståelse af tilsynssamtalen blandt deltagerne fra Kif, eller om der er forskel på deltagernes udgangspunkt på tværs af de enkelte Kif-afdelinger. Samtidig skal man selvfølgelig være opmærksom på, at dialogen og gruppedynamikken også kan medføre, at deltagerne søger konsensus i holdninger og praksisbeskrivelser. Eksempelvis oplevede vi, at en deltager i fokusgruppen i København, til tider kom til at indtage en rolle som talerør for de øvrige deltagere. I forhold til de to fokusgruppeinterviews, som er gennemført, skal man ligeledes notere, at det ikke er et tilfældigt udvalg af Kif-medarbejdere, som har deltaget, men medarbejdere, der i en eller anden udstrækning har haft lyst til at dele deres erfaringer og holdninger til og om Kif, og den praksis, de udøver.

Som udgangspunkt for fokusgruppeinterviewene blev der udarbejdet en detaljeret spørgeguide med overordnede temaer og konkrete spørgsmål (se bilag 2). I oplægget indgik også to udvalgte videoklip fra tilsynssamtaler, som var blevet indspillet hos Kif-Vestegnen forud for fokusgrupperne, hvilket viste sig at være en god metode til at skabe et fælles udgangspunkt for drøftelserne i fokusgrupperne.

⁴ <http://www.eva.dk/projekter/2009/foraeldrevinkler-paa-kvalitet-i-dagtilbud/projektprodukter/Fokusgruppeinterview4.pdf>, hentet d. 18. maj 2011

I løbet af de to fokusgruppeinterviews opstod indimellem fornemmelsen, at deltagerne synes spørgsmålene vedrørende den daglige praksis virkede uvidende eller indlysende. Denne oplevelse var genkendelig fra høringen, hvor nogle af respondenterne også bemærkede, at høringen indeholdt spørgsmål, som var banale eller svære at se meningen med. Samtidig sagde flere af fokusgruppedeltagerne, at de synes det var ”en gave” at få lov til at fortælle om tilsynssamtalens indhold, og være med til at skabe opmærksomhed omkring arbejdet i Kif. Flere af deltagerne gav også udtryk for at de som repræsentanter for Kif generelt følte sig overset i kriminalforsorgssammenhæng. Samlet set betyder det, at resultaterne fra høringen og de to fokusgruppeinterviews ikke byder på nogen revolutionerede opdagelser for de personer, som allerede arbejder med tilsynssamtalerne, men blot gengiver den praksis, som de allerede kender til, naturligvis struktureret efter forfatterens logik.

Resultater fra fokusgrupperne

Resultatet af de to fokusgruppeinterviews kan sammenfattes i en række temaer. Temaerne giver tilsammen et overordnet billede af deltageres beskrivelse af og drøftelser om tilsynssamtalens indhold og den praksis, de tilsynsførende udøver. Temaerne tager dels udgangspunkt i de spørgsmål, som er blevet stillet konkret, dels i de emner deltagerne selv har bragt på bane i løbet af samtalen. I redegørelsen af resultaterne gøres der brug af mange citater, fordi det på den bedste måde spejler den faglige logik, som de tilsynsførende tænker og arbejder ud fra.

De temaer, der danner rammen for redegørelsen er:

- Brandslukning og relationsarbejde
- Samtalen om kriminalitet og forebyggelsen af recidiv
- Systematik i tilsynsforløbet
- Rollefordeling mellem den tilsynsførende og klienten
- Faglighed
- Prioritering af ressourcer

Efter redegørelsen af de enkelte temaer understreges nogle af kernepunkterne fra de to fokusgruppeinterviews set i lyset af en tidligere dansk undersøgelse af tilsynsvirksomheden, en svensk undersøgelse om personundersøgelser, og endvidere til teoretiske betragtninger over det sociale arbejde i bred forstand.

Brandslukning og relationsarbejde

Særlig to temaer fyldte meget i fokusgruppedeltageres beskrivelse af tilsynssamtalernes indhold; brandslukningsarbejdet og relationsarbejdet. Brandslukningsarbejdet henviser til det at tilsynsførende forholder sig til, og tager hånd om, klientens akutte problemstillinger undervejs i et

tilsynsforløb. Relationsarbejdet fyldte meget i fokusgruppesamtalerne, fordi det, som deltagerne sagde, er helt essentielt i tilsynsarbejdet i forhold til at motivere til forandring og skabe resultater hos den enkelte klient.

De tilsynsførende understreger, at brandslukningsarbejdet er vigtigt af flere grunde. Dels er det recidivforebyggende at arbejde med klientens akutte situation, fordi det f.eks. udgør en konkret risiko for tilbagefald i kriminalitet at stå uden penge på lommen. Brandslukningen er også betydningsfuld, fordi den er med til at skabe den ro, som er en nødvendig forudsætning for at kunne arbejde med klientens mere langsigtede forandringsproces. *”Ja, hvis man lever på gaden, og kommer her med sin bærepose, så kan man jo ikke overskue noget andet end, hvor skal jeg sove i nat. Der kan man jo ikke begynde at planlægge fremtiden”*, siger en af de tilsynsførende og en anden siger, at brandslukningsarbejdet handler om, at *”...løsne op for noget, så der bliver plads til noget andet”*. Samtidig mener de tilsynsførende, at brandslukningsarbejdet også danner baggrund for konkret læring hos klienterne om, hvordan man tager hånd om konkrete problemstillinger, der opstår i ens liv. Endelig er brandslukningsarbejdet vigtigt, fordi det signalerer en anerkendelse af klienten i hans aktuelle situation. *”Jeg handler meget ud fra, hvordan personen har det, når han kommer ind ad døren”* fortæller en af fokusgruppedeltagerne.

De tilsynsførende beskriver relationsarbejdet som hjørnestenen i tilsynssamtalerne. Uden en god og tillidsfuld relation mellem den tilsynsførende og klienten er det ikke muligt at arbejde med recidivforebyggelse. Relationen bliver med andre ord et middel til at nå det overordnede mål med at skabe motivation og forandring. En fokusgruppedeltager siger f.eks., at hvis man har opbygget en god relation til klienten, kan man tillade sig næsten hvad som helst. *”Hvis der er ægthed både fra min side og klientens side, så kan man engang imellem undre sig over, hvor meget man kan slippe af sted med at sige til folk... Man kan sige, at hvis relationen og troværdigheden er til stede, så gør det, at de slapper helt af, og så tør de også noget mere mange gange. De tør gå med til nogle af de lidt skæve ting i forhold til deres verdensbillede, hvor man kan sige, jamen kunne du prøve at gå lidt herover eller sådan noget. Det handler om den der medmenneskelighed og så handler det om at sætte kriminaliteten udenfor og sige, den skal vi kigge på, hvad hænger den sammen med, og så have en relation, hvor man kan betragte de her ting sammen”*.

Relationsarbejdet bliver med andre ord, ligesom brandslukningsarbejdet, en forudsætning for at arbejde med klientens mere langsigtede forandringsproces. Direkte adspurgt om, hvorvidt og hvorfor de som tilsynsførende er gode til at opbygge relationer, blev der givet udtryk for en vis ambivalens hos fokusgruppedeltagerne. På den ene side sagde de, at hvem som helst, der er nysgerrig og åben overfor sine medmennesker og *”vil mennesker”*, kan udføre tilsynsarbejde. På den anden side understregede fokusgruppedeltagerne, at arbejdet med at opbygge relationer tager udgangspunkt i en faglighed, og at der ikke er tale om relationsarbejde i stil med det, man udfører i forhold til mennesker i sin private omgangskreds.

Samtalen om kriminalitet og forebyggelsen af recidiv

Det at tale om klientens kriminelle handling indtager også en helt central plads i tilsynsforløbet.

"Vores kerneområde er kriminalitet. Vi er ikke en socialforvaltning, vi er ikke alt muligt andet.

Vores kerneområder er kriminalitet og årsager til kriminalitet", siger en tilsynsførende og en anden fortæller, at hun synes, der er sket en positiv udvikling indenfor Kif gennem årene, fordi der er kommet mere fokus på kriminalitet. I den forbindelse er det interessant at notere, at fokusgruppedeltagerne fortæller, at der ikke findes en fastlagt metode for at føre denne samtale om kriminalitet. Alle tilsynsførende snakker med andre ord om kriminalitet med sine klienter, men alle gør det på den måde, som de mener, er bedst.

Selv om samtalen om kriminalitet og recidivforebyggelsen har en central plads i et tilsynsforløb, er det ikke nødvendigvis ved hjælp af den terminologi de tilsynsførende tænker på og beskriver deres arbejde. En fokusgruppedeltager siger f.eks. *"...men det er altså ikke recidivforebyggelse der står i panden på mig, jeg skal recidivforebygge dig min ven".* I forsøget at få de tilsynsførende til at beskrive, hvordan de vælger fokus i et tilsynsforløb, fortæller hun endvidere: *"...nogen gange vælger det (fokus) sig selv. Som jeg sagde før, har han ikke fået nogen kontanthjælp, så han ikke har noget at leve for, så er recidivrisikoen bum 200, godt lad os se at få løst det. Så kan man sige, hvad vælger jeg ud fra? Vælger jeg ud fra, at jeg nu er ansat i det her system, og jeg skal recidivforebygge, eller vælger jeg, at gutten går derfra og rent faktisk har nogen penge til at gå ned og købe mad, undskyld mig, jeg vælger det for ham".*

De tilsynsførende blev også bedt om at fortælle, hvordan arbejdet med kriminalitetsområdet udføres mere konkret i tilsynssamtalerne. I den forbindelse fremgik det tydeligt, at der heller ikke i forhold til dette eksisterer en bestemt metode eller skabelon, som de kan henvise til for at beskrive dette arbejde. En tilsynsførende fortæller, at det først handler om at finde ud af, hvor man skal starte med den enkelte klient, *"...Der kan være nogle helt praktiske ting, der skal løses og så kan der være nogle ting, hvor man skal starte helt nedefra og arbejde med motivationen".* En anden deltager understreger, at arbejdet med kriminalitetsområdet er noget, som ofte tager lang tid, *"...og det her er jo ikke gjort ved at vi taler med dem én gang. Tit kan man først komme i gang med indsatsen efter længere tid, fordi vi skal ind og lave de her motiverende samtaler".*

Det er imidlertid ikke helt let at få de tilsynsførende til at tale om, hvad selve *indsatsen* kan bestå i mere specifikt, men en deltager fortæller, at det kommer an på situationen, og hun siger endvidere, at hun selv *"...har taget noget efteruddannelse i kognitiv samtale, som jeg bruger rigtig meget med nogle af mine klienter, men med andre kan jeg overhovedet ikke bruge det. Det synes jeg er et rigtig godt værktøj. Men selvfølgelig skal man stadig også være åben og kende til de tilbud, man kan henvise til".*

Da de tilsynsførende fremdeles blev spurgt om, hvordan de arbejder med at forebygge kriminalitet, griner deltagerne, og en tilsynsførende svarer: *"...Det er svært bare at give et svar på det her. Altså,*

jeg sidder lige og prøver at tænke nogle af mine klienter igennem. Der er måske ham, der har fået en dom, men som egentlig ikke har nogen misbrugsproblemer. Han har via opvækst oplevet en far, der har banket ham igen og igen. Den sødeste dreng, men hver gang han får noget at drikke, så knalder han fuldstændig ud...jamen så får vi en snak om, hvad er det egentlig, der sker med dig, når du bliver fuld...nu er han så kommet op i sådan en gruppe med voksne børn af misbrugere, hvor han kommer oppe i alkoholbehandlingen. Det er en super god ting for ham, at han lærer at finde ud af, at der er det her tilbud. Samtidig kommer han oppe hos mig, hvor han taler om, hvornår det her sker, og det sker når han drikker hård spiritus, så det er han faktisk stoppet med nu. Når jeg bare drikker øl, så har jeg det faktisk sjovt, og så kammer det ikke over...Det er bare sådan for at sige, jamen så er det her, den er."

De tilsynsførende fremhæver altså at arbejdet med at forebygge recidiv er komplekst og ofte tager lang tid. Kriminaliteten har en central placering i tilsynsforløbet men samtidig påpeger deltagerne, at de som socialrådgivere tænker meget helhedsorienteret. Endvidere peger de tilsynsførendes udsagn i retning af, at arbejdet med kriminalitet ikke følger en bestemt skabelon, men at det derimod tager udgangspunkt i den enkelte klients situation og konkrete problemstillinger. Derudover peger fokusgruppedeltagerne på, at arbejdet involverer samtaler med den tilsynsførende og i mange tilfælde også en henvisning til et tilbud i andet regi.

Systematik i tilsynsforløbet

I høringen blev handleplanen nævnt af flere afdelinger og medarbejdere som et instrument til at foretage en afdækning af klientens situation. I interviewene var det derfor et ønske at uddybe dette emne for at belyse, hvordan de tilsynsførende forholder sig til brugen af handleplanen, og hvordan de beskriver systematikken i et tilsynsforløb.

Fokusgruppedeltagerne er ret enige om, at handleplanen er et godt systematisk værktøj, men de nævner samtidig, at den måde at arbejde på også har eksisteret før handleplanen blev en del af praksis. En tilsynsførende siger: *"...min tilgang til faget har ikke ændret sig som sådan, fordi jeg lige pludselig skal bruge handleplanen. Jeg laver sgu' det samme arbejde, som jeg altid har gjort. Jeg skriver de samme ting ned. Det eneste, der har ændret sig, er, om jeg skriver i journalen eller handleplanen"*.

En anden tilsynsførende, som er enig, siger endvidere, at handleplanen er et godt middel til at ensarte arbejdet blandt de tilsynsførende. *"Det er ikke for at udstille nogen, men jeg har oplevet utrolig mange forskellige indsatser. Der skal være en eller anden nedre fællesnævner for, hvad det er, der kræves af os som tilsynsførende. Det synes jeg, handleplanen kan hjælpe nogen til"*.

De tilsynsførende oplever imidlertid, at handleplanen til tider er alt for stringent at arbejde ud fra. Denne arbejdsmåde kræver nemlig, at den tilsynsførende gennemgår alle handleplanens områder med hver klient, uanset om den tilsynsførende vurderer, at det er nødvendigt eller ej, set ud fra et fagligt perspektiv. Desuden savner de journalens kronologi. *"Forskellen er, at man før havde*

kronologien i journalen. Der var en udviklingshistorie. Den er gået tabt nu. Nu er det blevet splittet op i atomer. Man skal finde oplysninger i handleplanen, i journalen og somme tider også i misbrugsmodul”.

I de to fokusgruppintervjuer blev spørgsmålet også rejst, hvordan man som tilsynsførende planlægger et tilsynsforløb, og hvordan man ved, hvad forløbet skal fokusere på i den vifte af faktorer, der indgår i handleplanen, og kan tænkes at være årsag til den begåede kriminalitet. Igen er det interessant at notere, at de tilsynsførende fremstiller klienterne som kompetente og autonome individer. De svar, der fremkommer, handler meget om at møde klienten ”der hvor han er”, eller anerkende hans definition af situationen. En tilsynsførende siger: ”Man spørger indtil årsager til kriminalitet. Hvad tror klienten selv er årsagen til, at han har begået kriminalitet. Så bruger man egentlig den samtale sammen med afdækningen fra handleplanen til at se nogle sammenhænge”. På spørgsmålet om, hvordan man som tilsynsførende ved, hvad man skal prioritere, svarer en anden tilsynsførende: ”Jamen det kommer jo i selve samtalen. Man spørger ind til, jamen hvad er egentlig dine problemer? Du er kommet her på grund af noget? De er jo ret hurtige til at sige, jamen det er mit misbrug eller mit temperament. Det kan skyldes mange ting. Ret hurtigt kommer der flere ting på. Så forsøger jeg i hvert fald at spørge, jamen hvad er egentlig sværest for dig? Hvad er egentlig vigtigst? Så man sammen kan prioritere”.

En anden tilsynsførende understreger, at man dog ikke må glemme, at tilsynet er et led i et straffuldbyrdsforløb, og at det derfor undertiden helt giver sig selv, hvad man starter med at sætte ind overfor, ”Hvis der er vilkår på, så er det selvfølgelig der, man starter” siger hun og en anden deltager uddyber det, når hun forklarer: ”Nogen gange er der nogen der vælger for os, nogen gange vælger klienten jo og nogen gange er det jo os der forsøger at motivere klienten til at vælge det vi gerne vil ha at han vælger”.

Interviewene forsøgte også at få et billede af tilsynsforløbet mere overordnet set, dvs. hvilke dele består forløbet af, og hvordan hænger de sammen indbyrdes. Direkte adspurgt om hvorvidt man kan opfatte den overordnede struktur i et tilsynsforløb som bestående af en afdæknings-, indsats- og opfølgingsfase, der følger på hinanden, fortæller deltagerne, at det er en alt for firkantet måde at se praksis på. Afdækning, indsats og opfølgning sker derimod løbende. ”Man kan sige, at alle andre steder skal de (klienterne) passe ned i små firkantede kasser. Det har de ikke altid behovet hos os. De må komme op og snakke, hvor man finder ud af, jamen hvad er egentlig behovet, og det kan ændre sig nogle gange vildt i løbet af det år, de kommer...” siger en tilsynsførende, når hun forklarer, hvorfor det er svært at karakterisere tilsynsforløbene som meget strukturerede forløb.

Fokusgruppdeltagere giver ligeledes udtryk for, at godt nok er de tilhængere af systematik, men flere af dem er også bange for, at systematikken helt skal tage overhånd. ”Jeg er også lidt bange for at det munder ud i, at nu skal vi alle sammen køre efter en bestemt plan, fordi det kan sikkert være fint at sætte fokus på det, men det er også vigtigt, at det ikke bliver sådan, at nu skal vi have

systematik i alle tilsynssamtaler, for så bliver det frie valg igen taget fra os i forhold til vores vurderinger af, hvad der er brug for". En anden deltager siger, at for meget systematik alligevel ikke kan lade sig gøre med tanke på de klienter som Kif har. "Du skal jo også tænke på, at hovedparten af de folk vi har med at gøre...altså det går jo ikke, at du prøver at lave en struktur og har en handleplan, du bare følger...Når de kommer ind ad døren, kan de fandeme ikke bare følge en struktur. Det er jo lige præcis det, der er deres kerneproblem, at de rent faktisk ikke har nogen struktur i livet, og det kan vi jo altså ikke gå ind og pådutte dem".

Rollefordeling mellem den tilsynsførende og klienten

Det, at møde klienten "der hvor han er", er noget, som fylder meget i de tilsynsførendes syn på klienten og i deres måde at arbejde på. Dette blev tydeligt i høringsen, og det var også et udtryk, fokusgruppedeltagerne gentagne gange vendte tilbage til i løbet af samtalerne. Perspektivet hænger sammen med brandsluknings- og relationsarbejdet, da det netop handler om at anerkende klienten som et menneske og anerkende hans aktuelle problemstillinger og tage hånd om dem.

Men perspektivet om, at møde klienten "der hvor han er", fortæller også noget om rollefordelingen mellem den tilsynsførende og klienten. Et langt stykke hen ad vejen er tilsynsforløbet baseret på klientens problemforståelse, fordi holdningen hos de tilsynsførende er, at klienten kender sin egen situation og oftest ved, hvordan tingene hænger sammen, " ...man kan jo godt sige, at udgangspunktet altid er det, de siger, og så har vi vores socialfaglige vurdering, og det er de spektre, vi arbejder ud fra...Det er jo igen kontakt- og relationsarbejde. Det nytter jo ikke noget, at jeg har en helt anden vurdering af situationen end klienten har. Hvad skal jeg sige, altså så nytter det jo ikke noget, hvis jeg siger, det er mit, vi skal arbejde efter", fortæller en af fokusgruppedeltagerne. En anden deltager, der er inde på samme spor, siger også, at perspektivet handler om at kunne forstå klienten, før det er muligt at skabe forandring. Endelig påpeger en af de tilsynsførende, at det er vigtigt at møde klienten "der hvor han er", fordi klienterne derved "...får en oplevelse af, at det ikke er mit behov at få løst deres problemer. Det skulle gerne være deres behov, vi forsøger at løse eller give støtte til at løse", siger hun.

Når dette er sagt, skal det også nævnes, at der er en bevidsthed hos flere fokusgruppedeltagere om, at de har et ansvar for at gribe ind og justere klientens problemforståelse, hvis den ligger alt for langt fra deres egen socialfaglige vurdering af, hvordan situationen tager sig ud. "Hvis vi ikke tager styringen under samtalen, så er det jo klientens briller det hele bliver set ud fra, og det forandrer nok ikke ret meget, så vi skal jo være med til at vise klienten nogle muligheder, vi skal være med til at vise nogle problematikker, som de så kan forholde sig til og reflektere over og måske have et ønske om at flytte sig fra", siger en tilsynsførende, og en anden deltager er inde på det samme, når hun siger: "Det er mig, der er professionel, det er mig der styrer fra start til slut". Endelig er der en deltager, som mener, at det handler om at turde konfrontere klienterne med, hvordan man som tilsynsførende mener, at virkeligheden ser ud.

Deltagere i de to fokusgrupper brugte uafhængigt af hinanden en metafor for at beskrive, hvordan de betragtede rollefordelingen mellem den tilsynsførende og klienten. En deltager sagde, at hun betragtede sig som et spejl, som klienten kunne spejle sig i og derved få et mere nuanceret billede af sig selv og af sin situation, end hvad et traditionelt spejl gav anledning til. En deltager i den anden fokusgruppe betragtede sig selv *”...som en mur, hvor de kan sparke en bold ind og få den tilbage med et eller andet bud”*.

Faglighed

Fagligheden var også et tema, som kom til udtryk i de to fokusgruppeinterviews. Det var imidlertid ikke et tema, som var med i samtaleguiden, men noget de tilsynsførende selv bragte på bane i løbet af samtalerne, og som der derfor blev fulgt op på. Som allerede nævnt blev fagligheden omtalt i forbindelse med drøftelserne om relationsarbejdet, men temaet havde også en mere selvstændig plads i interviewene.

I indledningen til de to fokusgruppeinterviews blev deltagerne bedt om at beskrive, hvordan de oplevede arbejdet som tilsynsførende og i den forbindelse kom de bl.a. ind på fagligheden. En tilsynsførende sagde: *”Nogen gange sidder man og føler, at der ikke er tillid til, at vi godt kan lave vores arbejde ordentligt og godt kan træffe de rigtige beslutninger, hvis vi går uden om bestemmelser og vejledninger”*.

Her er der altså tale om en oplevelse af ikke at få den faglige tillid, man synes, man fortjener som tilsynsførende, og det var en vinkel, som også dukkede op senere i samme interview. *”...Og så er vi jo tilbage der, hvor vi kan tale tillid igen. At vi faktisk godt kan skønne og prioritere vores arbejdsindsats ift., hvem har brug for hvad. Altså, vi er jo alle sammen enige om, at der bør være en vis form for ensartethed, men vi kan sgu godt selv finde ud af at vurdere, at ham her har jeg ikke brug for at se mere end hver sjette uge eller sådan noget...så jeg vil gerne forbeholde mig retten til at have den socialfaglige kompetence, og at den ikke ligger et eller andet sted ovre i DfK”*.

Temaet om faglighed handler også om, hvad de som tilsynsførende trækker på af værktøjer og metoder i sin daglige praksis, og hvad de mener, at de mangler rent fagligt. Deltagerne i den ene fokusgruppe blev f.eks. spurgt om, hvorvidt de oplever, at de har et godt fagligt udgangspunkt for arbejdet med tilsynssamtalerne i deres uddannelse til socialrådgivere. I den forbindelse fortalte deltagerne, at de stort set ikke lærer noget om kriminalitet specifikt i løbet af uddannelsen. De fleste deltagere i denne fokusgruppe var også ganske enige om, at de som tilsynsførende sagtens kunne bruge nogle flere værktøjer til at arbejde mere målrettet med klientens kriminalitet. *”Vi mangler det ekstra, vi mangler noget ekstra, jeg er lykkelig for, at jeg er uddannet i programmet ”nye veje”, jeg har fået nogle redskaber til at arbejde kognitivt, til at arbejde direkte med dem (klienterne)”*. På den anden side mener en deltager, at arbejdet i KiF ikke er så meget anderledes end det at være socialrådgiver i en kommunal forvaltning og f.eks. arbejde med misbrugere. Den eneste forskel er,

at der i Kif arbejdes med udgangspunkt i kriminalitet. De metoder, socialrådgiveren bruger for at motivere til forandring og afdække og tale om klienternes situation, er imidlertid de samme uanset hvilket socialt problem, det handler om.

Når de tilsynsførende bliver spurgt om, hvilke metoder de bruger konkret i arbejdet med at skabe motivation og forandring hos klienterne, henviser de bl.a. til den motiverende samtale, men siger også, at det med at trække på metoder og teorier ikke altid sker bevidst. Endvidere understreger en deltager, at de bruger sig selv som redskab, *"Altså, du bruger dig selv så meget som redskab, fordi det hele tiden er dig selv..."*. Deltagerne giver også udtryk for, at de synes, det er svært at sætte ord på, hvad deres faglighed består i, og siger, at der er masser af tavs viden inden for deres fag. *"Hvis man spørger os, jamen hvad er det, I kan, så sidder vi alle sammen og siger, øøh vi kan snakke med mennesker ik'. Altså vi kan jo fandeme ikke sætte ord på. Der er så meget tavs viden i det her med at arbejde med relationer"*, siger en tilsynsførende.

Prioritering af ressourcer

Det afsluttende tema belyser, hvordan de tilsynsførende ofte oplever at være nødt til at prioritere ressourcerne, fordi de simpelthen ikke kan nå et grundigt relationsarbejde med samtlige klienter. *"Jeg synes, der er mangel på ressourcer, for det der relationsarbejde, det er bare tidskrævende...og når man sidder med 60 klienter, og der er de der tidsfrister, så må jeg ærligt indrømme, at jeg springer nogen over, hvor jeg kan se, at jeg ikke kan magte det"*, siger en tilsynsførende. En anden deltager, som er enig, siger også, at prioriteringen af klienterne er en del af deres værktøj og at prioriteringen er vigtig, *"...hvis vi skal overleve og ikke brænde ud"*.

Prioriteringen af ressourcerne tjener også det formål at skabe mening i sit arbejde, siger en tilsynsførende, og hun fortæller endvidere, at det handler om at fokusere arbejdet på de klienter, der har størst potentiale for forandring. Herunder hører f.eks. de unge, *"Min erfaring siger mig, at hvis vi ser dem som ganske unge, så er det formentlig ikke sidste gang, vi ser dem. Men bare den sandsynlighed, at vi stadig har mulighed for at præge dem i en vis retning. Vi ved, at der ligger et spænd mellem 18 til 25 år, og at vi skal sætte ind der, hvis vi skal nå at have fat i dem"*. En anden tilsynsførende fortæller, at hvis hun skal vælge mellem en klient på 57 år, der har været alkoholiker siden han var 18 år og har en meget løs tilknytning til arbejdsmarkedet henholdsvis en flok unge, der har begået det, hun kalder for "kick tyverier", så vælger hun at bruge sine ressourcer på de unge.

Opsamling

Om undersøgelsen kan man generelt sammendrage, at den spejler en praksis, som et langt stykke hen ad vejen er ensartet blandt de tilsynsførende og giver et billede af en faggruppe, der arbejder ud

fra en holistisk tankegang. De tilsynsførende betragter med andre ord ikke klientens problemstillinger som særskilte, men arbejder med klienten ud fra et helhedsorienteret perspektiv.

På baggrund af de spørgsmål og temaer, som er bragt på bane i høringen og i de to fokusgruppinterviews, og de emner deltagerne selv har fremført, kan man sammenfatte følgende om de tilsynsførendes beskrivelser af tilsynssamtalen og den faglige logik, de arbejder ud fra:

Høringen

- Tilsynssamtalen er en blanding af rådgivning/hjælp og kontrol og har som overordnet formål at forebygge recidiv.
- Ifølge respondenterne skal tilsynssamtalen beskæftige sig med den begående kriminalitet, de bagvedliggende årsager og hvordan klienten undgår at havne i en lignende situation.
- Flertallet af Kif-afdelingerne i høringen har ikke udarbejdet fælles retningslinjer for tilsynssamtalen.
- Rammerne for tilsynssamtalen skal være ensartet for at sikre klientens retssikkerhed, for overholdelse af regler samt effektueringen af dommen. Indholdet af samtalen skal derimod tilpasses den enkelte klients særlige forhold, den begåede kriminalitet, motivation og ønsket om forandring.

De to fokusgruppinterviews

- Brandslukningsarbejdet, dvs. det at tage hånd om klientens akutte problemstillinger, fylder meget i tilsynssamtalen og har en vigtig funktion både som en anerkendelse af klientens situation og i forhold til at forebygge recidiv.
- Relationsarbejdet udgør en hjørnesten i tilsynssamtalerne og er et middel til at nå de overordnede mål med at skabe motivation, forandring og forebygge recidiv.
- Kerneområdet i tilsynssamtalerne er kriminalitet og årsager til kriminalitet. Der eksisterer imidlertid hverken en fastlagt metode for at føre samtalen om kriminalitet eller en metode i arbejdet med kriminalitetsområdet i bred forstand.
- Handleplanen er et godt systematisk værktøj, som dog til tider opleves som alt for stringent at arbejde ud fra.

- Generelt er det svært at karakterisere tilsynsforløbene som meget strukturerede forløb. Afdækning, indsats og opfølgning sker løbende, og brandslukningsarbejdet fylder som nævnt ofte meget i det enkelte forløb.
- De tilsynsførendes udgangspunkt for arbejdet med tilsynssamtalerne er at møde klienten *"der hvor han er"*. De tilsynsførende er dog samtidig bevidste om, at de har et ansvar for at justere klientens virkelighedsopfattelse
- De tilsynsførende oplever ikke altid, at de får den faglige anerkendelse, som de mener, at de fortjener som faggruppe. Samtidig fortæller de, at det er svært at sætte ord på, hvad deres faglighed består i.
- De tilsynsførende erfarer, at de befinder sig i en situation, hvor de er nødt til at prioritere deres midler, både pga. manglen på ressourcer men også for at skabe mening og resultater i deres arbejde. Det betyder bl.a., at de tilsynsførende ofte vælger at prioritere ressourcerne på de klienter, som har størst potentiale for forandring.

Analyse

Relationsarbejdet – mellem autonomi og intervention

At relationsarbejdet vægtes så højt i tilsynsvirksomheden er ikke et ukendt fænomen. I 1998 konkluderede Britta Kyvsgård i undersøgelsen *”Kriminalforsorgen i frihed – mellem omsorg, hjælp og kontrol”*, at omsorgsdelen, i form af at lytte og tage del i klientens problemer, på daværende tidspunkt var blevet en betydelig vigtigere funktion i forsorgsmedarbejdernes arbejde. Endvidere konkluderede hun, at hovedparten af de adspurgte medarbejdere i deres arbejde primært tog udgangspunkt i klientens behov og forudsætninger frem for specifikke metoder og teorier. Lige såvel som hun påpegede, at motivationsarbejdet allerede dengang blev betragtet som alfa og omega, hvis tilsynet skulle lykkes (Kyvsgård 1998). De konklusioner, der drages i denne undersøgelse af tilsynsvirksomheden, er således ikke alle overraskende nye, men måden at tænke socialt arbejde på kan imidlertid indeholde en række iboende paradokser og forårsage nogle u hensigtsmæssige konsekvenser i forhold til den hjælp der ydes, hvilket vil blive fremhævet følgende med udgangspunkt i den eksisterende litteratur på det socialfaglige område.

Det faktum, at socialarbejdere i stigende grad har fokus på ”at møde mennesket der, hvor det er” og motivere klienten med det formål at påvirke og forandre individuelle handle-mønstre, holdninger og færdigheder, er ikke alene et kendetegn ved de tilsynsførendes arbejds-metoder men ved det sociale arbejde generelt. I antologien *”At skabe en klient – Institutionelle identiteter i socialt arbejde”* understreges det netop, at det sociale arbejde i dag er individorienteret i den forstand, at klienten opfattes som et menneske med autonomi, ansvarlighed og kapacitet til at træffe selvbevidste valg. I de tilfælde, hvor disse kvaliteter ikke udleveres, er målsætningen at hjælpe klienten til at overkomme de barrierer, der forhindrer klienten i at realisere sig selv som et kompetent samfundsmedlem - en såkaldt empowerment strategi, der forsøger at myndiggøre klienten ved at yde ”hjælp til selvhjælp”. Socialarbejderen står således i et vanskeligt dilemma ved på den ene side at skulle respektere det selvforvaltende individ og på den anden side at skulle intervenere i selv samme individs selvopfattelse for at skabe afklaring og forandring (Kasper Villadsen 2003).

I fokusgruppeinterviewene i nærværende undersøgelse er denne problematik særlig fremtrædende, når der spørges ind til tilsynssamtalens primære formål, hvor relationsarbejdet anskues som essentielt i forhold til at motivere til forandring og skabe resultater. Det er interessant at udtalelser som ”det er klientens behov” og ”at klienten ved, hvad der er vigtigst” gentagende gange blev ytret under interviewene, hvorimod kun få deltagere udtrykte en bevidsthed om den magt, socialrådgiveren har til at påvirke og forandre klienterne i en bestemt ønsket retning. Relationsarbejdet blev omtalt som kernemetoden i det recidivforebyggende arbejde. Men rollefordelingen mellem tilsynsførende og klient blev i højere grad fremstillet som ligeværdig og et udtryk for, at man i fællesskab taler sig frem til en fælles forståelse af problemerne, end den blev fremstillet som et udtryk for de tilsynsførendes magt til at ændre på klienternes problemforståelse for på den vis at opfylde KiF’s organisatoriske målsætning om at resocialisere klienterne til en

kriminalitetsfri tilværelse. Grunden til at relationsarbejdet og de motiverende tilsynssamtaler ikke sidestilles med magtanvendelse af de fleste tilsynsførende kan antageligt hænge sammen med et socialfagligt ideal om, at der til enhver tid må tages udgangspunkt i det enkelte individs unikke situation. Dette gør sig ikke kun gældende for KiF-medarbejdere, men er et ideal blandt socialrådgivere i almindelighed og hænger sammen med en generel faglig forståelse af, at socialarbejderens spidskompetence er ”at være god til og ville mennesker”. Det sociale arbejde vil imidlertid aldrig være værdineutralt og udelukkende tage udgangspunkt i klientens egen forståelse af situationen. Klienternes problemer vil altid i et eller andet omfang blive standardiseret i overensstemmelse med institutionens problemkategorier. Villadsen påpeger netop, at et velkendt paradoks i det sociale arbejde er, at kontrol og diagnosticeringen af klientproblemer ofte udtrykkes som hjælp og støtte (Villadsen 2003). At fokusgruppetagerne lagde en så høj vægt på klienternes eget perspektiv, egne vurderinger og behov under interviewene, kan således være et forsøg på at løsne op for den dobbelthed, der eksisterer mellem at skulle mindske risikoen for recidiv ved at ændre klientens problemforståelse på den ene side og have et ideal om at være støttende og ”møde klienten” på den anden side.

En anden årsag til at relations- og motivationsarbejdet fylder så forholdsvis meget i tilsynssamtalen kan imidlertid også hænge sammen med selve karakteren af KiF's arbejdsopgaver. Som Britta Kyvsgård ligeledes påpeger i sin undersøgelse, har KiF ingen bevillingskompetence og dermed ingen mulighed for at bevilge midler til at afhjælpe klientens sociale problemer. Fordeling af ressourcer overlades til de øvrige myndigheder, hvorimod KiF's arbejdsområder er centreret om at koordinere og henvise videre til eksterne samarbejdspartnere så som kommunen eller diverse behandlingstilbud (Kyvsgård 1998). De tilsynsførendes rolle er dermed primært at motivere klienten til at tage imod de eksisterende tilbud, hvilket ifølge fokusgruppetagerne kræver, at der etableres en god kontakt og et tillidsfuldt forhold for på den måde at fremme forandringsparathed og erkendelsen af, at der er problemer, der skal afhjælpes, og kriminelle adfærdsmønstre, der skal ændres.

Den manglende klarhed i fagligheden

Som belyst i den empiriske gennemgang, var det oplevelsen, at det generelt var vanskeligt for fokusgruppetagerne at beskrive deres arbejdsmetoder og faglige kompetencer. Dette kan være et resultat af, at forebyggelse af recidiv *ved relationsarbejde* og italesættelse af uhensigtsmæssig adfærd ikke er en formaliseret del af KiF's arbejdsområde. Kyvsgård kommenterede allerede i 1998, at det var bemærkelsesværdigt, at ”omsorg” ikke var nævnt i cirkulæret eller vejledningen, eftersom det var en fortsat vigtigere funktion i arbejdet med klienterne. Endvidere konkluderede hun på baggrund af interviews med tilsynsklienter, at omsorgen var den del af tilsynet, klienterne lagde mest vægt på, og at mange havde følt sig hjulpet ved, at den tilsynsførende havde vist interesse og lyttet til deres problemer. I dag er relationsarbejdet og omsorgen for klienten stadig ikke formaliseret som organisatorisk målsætning.

Dertil eksisterer der heller ingen fastlagt metode for, hvordan den tilsynsførende skal føre samtalerne om kriminalitet og kriminel adfærd eller arbejde med kriminalitetsområdet generelt. Dette er særlig bemærkelsesværdigt taget i betragtning, at recidivforebyggelse og kriminalitet er KiF's kerneområde. Flere fokusgruppemedtagere efterlyste netop værktøjer til denne del af tilsynet, og i løbet af interviewet blev det klart for flere, at de havde vanskeligt ved at sætte ord på, hvordan de udførte denne del af deres arbejde. Som belyst, er de tydeligt bevidste om, at deres primære funktion er at resocialisere klienterne til en kriminalitetsfri tilværelse, men tilsynssamtalerne baserer sig i mindre grad på metoder og teorier om kriminalitetsforebyggelse og i højere grad på ”fornemmelser” for den enkelte og tidligere arbejdsrelaterede erfaringer. Alle fortalte de, at de har samtaler om kriminalitet, men de gør det på hver deres måde. Der eksisterer således ikke nogen ensartet praksis i den del af tilsynsforløbet, der omhandler samtaler om kriminalitet, hvilket antageligt kan hænge sammen med generelt uklare definerede metoder og organisatoriske målsætninger fra direktoratets side i forhold til dette område. Det kan dog også hænge sammen med det paradoks, at de tilsynsførende på den sociale højskole er uddannet til at tage udgangspunkt i det enkelte unikke individ, hvilket generelt besværliggør en ensartet behandling af klienterne.

Er der en løsning på paradokserne?

Man kan således stille spørgsmålet, hvorvidt løsningen på de her fremsatte paradokser i tilsynsarbejdet er en mere tydeligt defineret organisatorisk logik med fastlagte metoder, eller om der ligger noget iboende i måden at tænke socialt arbejde på, som gør, at det er vanskeligt at gøre op med disse paradokser?

Der kan her henvises til undersøgelsen ”*Personutredningar – organisation, profession och (risk)bedömning*” af Kerstin Svensson og Anders Persson”, der netop sondrer mellem begreberne organisations- og professionslogik, og diskuterer, hvordan disse to logikker spiller sammen i forsøget på at forstå forudsætningerne for de personundersøgelser og vurderinger, som de tilsynsførende (frivårdsinspektörerna) udarbejder i den fri kriminalforsorg i Sverige. Mens organisationslogikken fortæller noget om de styringsteknikker og metoder, som organisationen gør brug af, refererer professionslogikken til de metoder og tænkemåder, der ligger til grund for en særskilt profession, i det her tilfælde socialarbejderens profession. I undersøgelsen konstateres det, at organisationen har fokus på risiko og håndteringen af kriminalitet, og udgangspunktet for arbejdet er her at hente støtte i teorier om kriminogene behov og risikofaktorer. Professionslogikken for de socialarbejdere, der f.eks. arbejder indenfor den fri kriminalforsorg, er imidlertid individets velbefindende, og dette arbejde udøves med udgangspunkt i sociale teorier og metoder i bred forstand (Svensson og Persson 2010).

Dette misforhold mellem organisationslogikken og professionslogikken er til stede, selvom svensk kriminalforsorg har udarbejdet meget tydelige og detaljerede instruktioner for, hvordan arbejdet

med udarbejdelsen af personundersøgelser skal ske, og hvilke faktorer der skal fokuseres på. Organisationslogikken er med andre ord ganske tydelig.

Hvis man anvender samme tolkningsramme til nærværende undersøgelse af den danske tilsynsvirksomhed, kan man påstå, at der eksisterer en lignende diskrepans mellem den danske organisations- og professionslogik. Organisationslogikken i den danske kriminalforsorg er dog mere vagt defineret end den, der gør sig gældende i den svenske model. Som det fremgår af ovenstående, er det defineret at kriminalitet er et kerneområde i tilsynsarbejdet, men retningslinjerne for arbejdet med kriminalitetsforebyggelsen og samtalerne om kriminalitet er ikke særlig præcise. Handleplanen og cirkulæret er retningsgivende i forhold til, hvilke områder der skal gennemgås i løbet af et tilsynsforløb, men hvordan, man konkret og systematisk vurderer kriminogene behov og faktorer og tager samtaler herom, er ikke en formaliseret del af KiF's område. Derimod havde fokusgruppedeltagerne, som belyst, en klar socialfaglig forståelse af, at deres arbejde skal varetage individuelle behov og tage udgangspunkt i klientens forståelse af egen situation.

At Sveriges organisationslogik er forholdsvis tydelig på den måde, at der eksisterer fastlagte metoder og instrukser for arbejdet med f.eks. personundersøgelser, og at dette arbejde skal læne sig op ad begrebet risiko, er imidlertid ikke nødvendigvis ensbetydende med, at professionslogikken helt mister sin betydning. Selv om man i den svenske undersøgelse har kunnet vise, at de nye og mere tydelige retningslinjer for arbejdet med personundersøgelser, der trådte i kraft i 2009, er slået igennem i praksis, er det stadig ikke sket fuldt ud. ”*Enligt organisationslogiken fanns kunskap om riskbedömningsarbetet ute i organisationen redan före nu gällande föreskrift, men då liksom nu visar inte resultatet att kunskapen omvandlats till praktik fullt ut*” (Svensson og Persson, s.64).

Den svenske undersøgelse understreger i denne sammenhæng, at man, for at forklare det stadig eksisterende misforhold mellem organisationslogikken og udførelsen, selvfølgelig bør rette opmærksomheden mod implementeringen af de nye retningslinjer, fordi det er velkendt, at implementeringsprocessen er central for at forstå et udfald. Men man bør måske desuden, som undersøgelsen også indikerer, rette opmærksomhed mod det sociale arbejdes professionslogik for at forstå problemstillingen fuldt ud. Muligvis er der noget helt grundlæggende ved måden at tænke socialt arbejde på i bred forstand, og indenfor Kif, som gør, at det er vanskeligt at forene med en alt for snæver og formaliseret organisationslogik og alt for formaliserede metoder. Som den svenske undersøgelse også har belyst, er holdningen blandt de tilsynsførende til de nye og mere tydelige retningslinjer ikke udelt positiv. De, der er negativt indstillede, gav f.eks. udtryk for, at den nye struktur fjerner arbejdsglæden og gør arbejdet mere kedeligt, ligesom de påpegede, at skabelonen styrer for meget og dermed hindrer den professionelle vurdering (Svensson og Persson). Samme bekymringer kom netop til udtryk i nærværende undersøgelse, hvor fokusgruppedeltagerne trods ønsket om flere værktøjer til kriminalitetsforebyggelse, og ønsket om mere systematik, også bekymrede sig om, at mere ensartethed ville besværliggøre deres professionelle vurdering af klientens individuelle behov, skabe endnu mere unødigt dokumentation og forstærke deres følelse af

ikke at blive værdsatte rent fagligt. Også i høringen kom det frem, at man generelt ikke efterlyser flere retningslinjer, og en del ledere og medarbejdere understreger, at de værdsætter metodefrihed, og at socialrådgiverne arbejder individuelt med egne tilsynssager.

Litteraturliste

Järvinen, Margaretha m.fl. (2003): *At skabe en klient. Institutionelle identiteter i socialt arbejde.* Hans Reitzels Forlag

Kyvsgaard, Britta (1998): *Kriminalforsorgen i frihed – mellem omsorg, hjælp og kontrol.* Justitsministeriet

Svensson, Kirsten & Persson, Andersen (2011): *Personutredningar – organisation, profession och (risk)bedömning.* Utvecklingsenheten, Kriminalvårdens Reprocentral

Bilag 1

Høringen – spørgsmål til Kif-ledere

1. Beskriv hvad en tilsynssamtale er i jeres forstand?
2. Hvad ser I som de vigtigste formål med samtalen?
3. Hvilke overordnede områder, mener I, at en tilsynssamtale skal beskæftige sig med?
4. Hvad tager en tilsynssamtale udgangspunkt i hos jer? (klientens behov den pågældende dag, et planlagt længere forløb, der hvor I slap sidste gang etc.)
5. Har jeres afdeling/lokalkontor nogle fælles retningslinjer for, hvad en tilsynssamtale skal indeholde?
6. Hvis ja, hvordan er I kommet frem til disse retningslinjer og hvordan ser de ud (vedlæg eksemplar)?
7. Hvis ja, hvor længe har I haft disse retningslinjer?
8. Hvis nej til fælles retningslinjer, hvorfor har I ikke det?
9. Er det vigtigt at give klienterne en ensartet behandling i tilsynssamtalen? Hvorfor? Hvorfor ikke?
10. Hvis ja, hvilken praksis har I for at sikre at alle klienter får en ensartet behandling i tilsynssamtalen?
11. Hvordan bliver nye medarbejdere i jeres afdeling/lokalkontor oplært til, hvad en tilsynssamtale er?
12. Det afsluttende spørgsmål retter sig mod selve processen med at besvare ovenstående spørgsmål: Hvordan har det været at svare på afdelingens/lokalkontorets vegne (har det været svært, let, udfordrende etc.)?

Høringen – spørgsmål til Kif-medarbejdere

Baggrundsspørgsmål:

1. Alder?
2. Køn?
3. Hvor lang tid har du været ansat i Kriminalforsorgen?
4. Hvor lang tid har du været ansat i den pågældende afdeling?
5. Hvilken formel uddannelse har du?

Spørgsmål om tilsynssamtalen:

6. Beskriv hvad en tilsynssamtale er i din forstand?
7. Hvad ser du som de vigtigste formål med samtalen?
8. Hvilke overordnede områder, mener du, at en tilsynssamtale skal beskæftige sig med?
9. Hvad tager en tilsynssamtale udgangspunkt i hos dig? (klientens behov den pågældende dag, et planlagt længere forløb, der hvor du slap sidste gang etc.)
10. Har din afdeling nogle fælles retningslinjer for, hvad en tilsynssamtale skal indeholde?
11. Hvis ja, hvordan er I kommet frem til disse retningslinjer, og hvordan ser de ud?
12. Hvis ja, hvor længe har I haft disse retningslinjer?
13. Hvis nej til fælles retningslinjer, er det noget, du savner i dit arbejde? Hvorfor?
14. Er det vigtigt at give klienterne en ensartet behandling i tilsynssamtalen? Hvorfor? Hvorfor ikke?
15. Hvis ja, hvilken praksis har I for at sikre at alle klienter i afdelingen får en ensartet behandling i tilsynssamtalen?
16. Da du startede i din afdeling, hvordan blev du oplært til, hvad en tilsynssamtale er?
17. Hvordan bliver nye medarbejdere i din afdeling oplært til, hvad en tilsynssamtale er?
18. Det afsluttende spørgsmål retter sig mod selve processen med at besvare ovenstående spørgsmål: Hvordan har det været at svare på spørgsmålene (har det været svært, let, udfordrende etc.)?

Bilag 2

SPØRGEGUIDE - FOKUSGRUPPEINTERVIEW OM TILSYNSSAMTALEN

TEMA/VIRKEMIDLER	SPØRGSMÅL	FORMÅL
Introduktion	<p>Præsentation af os med navn, baggrund, stilling</p> <p>Baggrund for fokusgruppe</p> <ul style="list-style-type: none"> • Vi er ikke arbejdsgruppen • Kort om hvad RNR og Bonta er <p>Undersøgelsens formål</p> <ul style="list-style-type: none"> • At uddybe nogle af de ting, der er kommet frem af høringen • At bidrage med viden til RNR arbejdsgruppen om tilsynssamtalen i praksis <p>Hvad skal der ske de næste to timer</p> <ul style="list-style-type: none"> • Guidens indhold og oplysninger om videooptagelserne <p>Dialogens vigtighed</p> <ul style="list-style-type: none"> • Det er jer, der er eksperter på området. Det handler ikke om at teste jeres viden eller kontrollere jeres praksis. • Der findes ingen rigtige eller forkerte svar, formålet er ikke at nå til enighed osv. • Vi tager ikke stilling til, hvem der siger hvad, men hvad der bliver sagt. • Husk at alle skal have 	

	<p>taletid. Giv hinanden plads til at tale færdigt.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Det kan godt være, at vi kommer til at afbryde en god dialog, men det er fordi, at vi skal nå rundt om flere ting. <p>Formaliteter</p> <ul style="list-style-type: none"> • Anonymitet • Afrapporteres skriftlig til arbejdsgruppen • Vi skriver referat af det der foregår i fokusgruppen. <p>Er der noget der er uklart (kort)?</p>	
Præsentationsrunde af deltagerne	Navn, arbejdssted, hvor lang tid?	Introduktion
Indledende spørgsmål	Skriv tre ting ned som ifølge jer beskriver, hvordan det er at være tilsynsførende.	Få gang i samtalen
Tilsynsforløbet	<ul style="list-style-type: none"> • Flere af dem, der har svaret på vores høring, har skrevet, at tilsynssamtalen bl.a. skal afdække klientens sociale og personlige forhold. Planlægger man et længere forløb på baggrund af denne afdækning? • Hvordan finder man frem til indholdet af dette forløb? 	At afdække indhold og struktur i et tilsynsforløb.
Systematik / planlægning	<ul style="list-style-type: none"> • Hvad vil det sige for jer at arbejde systematisk? • Hvordan planlægger man et forløb, har I et specielt værktøj I gør brug af? • Oplever I, at der mangler redskaber til at planlægge forløbene og følge op (arbejde systematisk)? 	<p>Finde frem til hvad holdningen er til systematik</p> <p>Om der eksisterer de rette rammer for at arbejde systematisk</p>

Akutte problemstillinger	<ul style="list-style-type: none"> • Hvad gør man, hvis der for klienten opstår akutte problemer? • Hvilke konsekvenser har akutte problemstillinger for det planlagte forløb? Er det i orden? • Hvad er formålet med at arbejde med klientens akutte behov? På hvilken måde er det recidivforebyggende? • <i>Kan man sige noget om hvor meget de akutte problemstillinger fylder?</i> 	<p>Hvilken indflydelse har akutte problemstillinger i et tilsynsforløb.</p> <p>Hvad betyder de akutte problemstillinger for systematikken.</p> <p>Hvilken logik ligger til grund for arbejdet med at forebygge recidiv</p>
Klientens individuelle behov	<p>I høringen er der mange, der skriver, at det er vigtigt at møde klienten der, hvor han er</p> <ul style="list-style-type: none"> • Hvad betyder det at møde klienten der, hvor han er? • Betyder det, at han er med til at definere, hvad der skal snakkes om? Hvad synes I om det, og hvilke konsekvenser har det for det planlagte forløb? • Betyder det også, at han selv kan definere indenfor hvilke områder han har problemer når I laver en afdækning af hans situation? • Hvordan spiller alt dette sammen med målet om at forebygge recidiv? • Hvordan ved man helt grundlæggende, hvilke faktorer man skal fokusere på i forhold til 	<p>At finde frem til rollefordelingen mellem tilsynsførende og klient. Hvor meget fylder klientens behov. Hvilken logik ligger til grund for fokuset på den enkeltes behov. Har dette fokus til formål at forebygge recidiv og på hvilken måde?</p>

	at undgå recidiv?	
INTRODUKTION TIL VIDEOOPTAGELSER	Vi vil nu vise to videoklip, vi har en række konkrete spørgsmål til... men vi vil også gerne have, at I lægger mærke til relationen mellem klienten og den tilsynsførende i de to forløb, da vi skal tale lidt om det til sidst.	
Netværk (Videoptagelse disc med Helle: Konflikt med faderen) 06:04 – 08:50	Vi springer ind i en samtale, hvor KiF-medarbejderen spørger ind til klientens forhold til sin far. <ul style="list-style-type: none"> • Vigtigt at I ikke betragter klippet som en case, hvor I eksempelvis skal analysere på kommunikationsformer eller kropssproget. Det er typen af problematik, som er i fokus, og som skal holdes op imod den måde I selv arbejder på. • Kender I til at tale med klinerne om denne type problematik • Hvorfor tænker I, at det er vigtigt at gå ind i konflikten med faren? • Hvordan hænger denne samtale om klientens familiære konflikt sammen med recidivforebyggelse? 	At afdække logikken bag ved arbejdet med at forebygge recidiv
Kriminalitet (Videoptagelse med Jannie om kriminalitetsforløbet) 25:00-27:00	<ul style="list-style-type: none"> • Kender I til at tale med klienterne om denne type problematik? • Hvilken betydning har det at snakke om selve kriminalitetsforløbet ift. recidivforebyggelsen? • Hvordan bruger I kriminalitetsbeskrivelse 	At afdække logikken bag ved arbejdet med at forebygge recidiv

	r til at vurdere de fremadrettede indsatser (er snakken fx et forsøg på at afdække attituder til kriminalitet? Hvis ja, hvordan arbejdes der så videre med det, eller er snakken selve indsatsen?).	
Relationsarbejde (Sammenligning af de to videooptagelser)	<ul style="list-style-type: none">• Kan I fortælle os, hvordan det at arbejde med relationen hænger sammen med recidivforebyggelse	At afdække logikken bag ved arbejdet med at forebygge recidiv
Afslutning	<ul style="list-style-type: none">• Tak for jeres hjælp• Er der noget I synes, at vi ikke har spurgt om?	

**Direktoratet for Kriminalforsorgen
Straffuldbyrddelseskontoret
Evaluerings- og Statistikenheden
Juni 2011**